

RECOMANACIONS COMITÈ D'ÈTICA I BONES PRÀCTIQUES ABORDATGE ÈTIC DE LA CRISI DEL COVID-19

Barcelona, 6 d'abril de 2020

Impulsat pel Consell d'Ètica i Bones Pràctiques de La Unió, s'ha procedit a elaborar una revisió de materials disponibles per l'abordatge amb criteris ètics de la multiplicitat de conflictes que es plantegen amb aquesta crisi.

Recomanació inicial: en aquests moments la tasca dels CEA i dels ERE és més important que mai; el seu paper assessor per als professionals esdevé a la vegada un suport emocional en la presa de decisions molt dures, i per tant un suport essencial.

Els CEA i ERE han de procurar, en la mesura de que les condicions ho permetin, crear comitès de crisi on un número reduït dels seus membres puguin estar a disposició dels professionals de l'entitat per poder aportar la visió ètica i el suport en l'adopció de decisions. Animem a les organitzacions sanitàries i socials a crear aquests grups amb flexibilitat i agilitat.

Al final d'aquest document trobareu un enllaç a un repositori dels principals documents elaborats per diferents organismes, Comitès, Comissions i altres institucions, per tal que disposeu de la possibilitat d'accedir-hi des d'un únic punt. Tot i així, els documents referencials en cada un dels àmbits que destaquem a continuació, apareixen singularment enllaçats.

Recomanacions sobre la intensitat assistencial i unitats de cures intensives. Recomanem, per la transversalitat dels signants i la seva concisió gràfica el document

[Recomanacions generals relacionades amb les decisions ètiques difícils i l'adequació de la intensitat assistencial / ingrés en les unitats de cures intensives en situacions excepcionals de crisi](#)

Volem destacar algunes idees claus d'aquest document:

- Amb relació a les **organitzacions**, recull un seguit de recomanacions per optimitzar recursos, consensuar criteris tècnics i ètics comuns, i planificar alternatives a l'ingrés a UCI.
- Amb relació al **pacient**, fer-ne una valoració global i atendre a la seva edat biològica (en funció d'escalles de mesura (Valoració geriàtrica integral i altres), i considerar les seves preferències i valors. Incorpora una **taula de prioritat d'ingrés a UCI**. En qualsevol cas garantir sempre l'atenció pal·liativa.
- Pel que fa a l'àmbit de **l'ètica de les decisions**, recull uns **criteris de prioritació** descartant que l'edat cronològica mai ha de ser l'únic criteri; efectuar el **triatge en base a justícia distributiva** (cost-oportunitat, maximitzar el bé comú); adoptar decisions amb **proporcionalitat** (no ingressar si el benefici ha de ser mínim, usar eines per valorar expectatives de vida –NECPAL–) i actuar sempre amb la màxima **transparència** i consens possible amb la família.

Recomanacions sobre criteris d'actuació assistencials en àmbits residencials

[Recomanacions pràctiques per a la presa de decisions ètiques clíniques en l'entorn residencial en la crisi COVID-19](#), document de consens liderat des de la Càtedra de Cures Pal·liatives de la Universitat de Vic, el qual tracta sobre l'abordatge amb **recomanacions generals per l'atenció** a la Persona / Família / Professionals / utilització de recursos / possibles derivacions de les persones en altres nivells assistencials.

Aborda quins **passos cal fer**, com fer-los i quins resultats s'espera obtenir.

Al mateix temps proporciona unes **recomanacions específiques de suport**:

- per als aspectes a considerar davant de situacions de persones amb malaltia avançada i atenció pal·liativa
- en la presa de decisions
- a les família
- als equips de professionals

Recomanacions sobre l'acompanyament a la mort i l'abordatge pal·liatiu

En els moments que estem vivint, l'abordatge pal·liatiu i l'acompanyament a la mort són eines que malauradament s'han de poder disposar per part dels professionals a aplicar, ja sigui en situacions d'ingrés hospitalari com en el camp residencial i, fins i tot, domiciliari. En aquest sentit recomanem dos documents que creiem referencials:

1. [Recomendaciones para Profesionales de Atención Domiciliaria en Cuidados Paliativos](#) de la Sociedad Española de Cuidados Paliativos (SECPAL) y la Asociación Española de Enfermería de Cuidados Paliativos (AECPAL)
2. [LES CURES PAL·LIATIVES DURANT UNA EMERGÈNCIA DE SALUT – PANDÈMIA COVID 19](#) de la Societat Catalano-Balear de Cures pal·liatives

D'ambdós documents destaquem les idees essencials següents:

- **El procés de presa de decisions** en aquest context pot ser difícil i ha d'estar subjecte a les premisses ètiques de: **excepcionalitat, responsabilitat, transparència, inclusivitat, sensibilitat, confiança, equitat i major benefici per al major número de persones**
- **Promoure la comunicació.** Recull una sèrie de consells adreçats als professionals per afavorir la comunicació amb el malalt i família, (amb indicacions d'expressions que s'haurien d'evitar i recomanant una sèrie d'expressions per afavorir la comunicació)

- **Acompanyament integral al malalt i a la família**, durant aquest context de pandèmia apareixen situacions d'impacte emocional, incertesa, malaltia poc coneguda, sense tractament específic, mortalitat alta en alguns grups de malalts
- **Que es tingui en compte la xarxa d'equips de cures pal·liatives**. Els quals poden fer atenció directa o suport als professionals en els diferents àmbits hospitalari, equips UFISS, equips PADES
- Incorpora un **quadre amb recomanacions** per dur a terme a diversos nivells assistencials (hospitalari, atenció domiciliaria, atenció residencial) per donar una resposta a les necessitats més freqüents, segons el **model de FRANK FERRIS**

Recomanacions sobre l'acompanyament i suport en el dol de familiars i professionals

Recomanem la consulta del document elaborat pel Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya [RECOMANACIONS PER AFRONTAR LA MORT D'UNA PERSONA ESTIMADA DURANT EL CONFINAMENT PER L'EPIDÈMIA DE COVID-19](#)

Pel que fa als **pacients i familiars**, destaca:

- L'enfocament tant a donar suport al pacient en la fase de final de vida i als seus familiars en tot el procés, així com en la mort de la persona
- Conté recomanacions amb relació:
 - al procés de l'ingrés de la persona
 - a la comunicació de la mort
 - la gestió del ritual de comiat
 - el procés de dol

Amb relació als **professionals** centra les recomanacions a:

- Buscar moments per poder descansar i pair unes determinades vivències
- Compartir un neguit, unes idees, uns sentiments amb companys o amb persones de confiança
- Valorar la part positiva que s'està aconseguint i recordar les millores i les recuperacions
- En cas de superació de la situació, s'ha habilitat un telèfon de suport psicològic gratuït amb el suport de la FUNDACIO GALATEA i el COPC

Reflexions de caràcter deontològic i criteris generals de funcionament de les organitzacions

[Document del Comitè d'Ètica Assistencial d'Althaia sobre aspectes ètics i deontològics relacionats amb la pandèmia actual pel COVID19](#), el qual en destaquem algunes idees:

- Cal la **col·laboració** de totes les especialitats dins de les organitzacions per **planificar anticipadament i permetre tractar el màxim nombre de persones** amb possibilitats d'èxit.
- L'inevitable **distress moral i emocional** que pateixen els professionals no pot impedir en l'excepcionalitat del moment actuar amb **responsabilitat, professionalitat** i de manera planificada per no perdre oportunitats per les persones, **reconeixent** que això implica llargues jornades laborals, estar lluny de les persones estimades i estar disposat a actuar **en condicions subòptimes** pel que fa al descans, a la seguretat i tot allò pel bé de la societat.
- La **solidaritat i la col·laboració entre companys** és una peça clau per a superar aquesta situació.
- S'espera dels professionals una **actitud prudent, calmada, intel·ligent i respectuosa** i de control; sense alarmisme ni fatalisme, però essent **transparents** en les decisions i atenent al **dret a la informació** sanitària.
- La nostra actuació ha de permetre **maximitzar el benefici** per la major part de la població, amb els **criteris de justícia distributiva i equitat**.

Volem encoratjar als professionals, als directius i als governs de les organitzacions a continuar en la lluita diària i tant dura que estem vivint; animem als **òrgans de govern** a combatre el sentiment de soledat dels seus professionals i mantenir un contacte (virtual i sobretot visual) amb els equips directius per traslladar el suport de l'organització i que aquest arribi a tota la gent.

[ENLLAÇ REPOSITORI DOCUMENTS WEB LA UNIÓ](#)

TOT ANIRÀ BÉ!